

MAGYAR EGYESÜLET A LEÁNYKEWRESKEDELEM ELLEN
BUDAPEST,
(INTERNATIONAL HONOROIS CONTRE LA TRATE DES FEMMES ET DES ENFANTS)
KIADVÁNYA.

A PROSTITÚCIÓ KÉRDÉSE

ÍRTA:

Dr. DOROS GÁBOR,

egyetemi m. tanár, kórházi főorvos,

a „Magyar Egyesület a leánykereskedés Ellen” ügyvezető alelnöke.

A Szociális Erkölcsvédelem” budapesti nemzetközi kongresszuan.
1934. október 15-én tartott előadás kivonata.)

A prostitúció kérdése.

Írta: Dr. DÖRÖZ GÁBOR

egyetemi m. tanár, kórházi főorvos, a „Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen” ügyvezető alelnöke.

A prostitúció lényegéről és okairól már igen sokat elmélkedtek a vallásbölcselek, moralisták, szociológusok, jogászok és orvoshygiénikusok. Súlyos folyamatról, mondhatjuk idült társadalmi betegségről van szó, amely évszázadok, sőt talán évezredek óta áll fenn, anélkül, hogy vele az emberiség meg tudott volna küzdeni.

Nem sikerült eddig a prostitúciót olyanképpen definiálni sem, hogy a meghatározás minden kritikát kibírjon. Jogi és rendészeti szempontból egyrészt a vásárolhatóság, illetve a test válogatás nélküli áruba bocsátása, másrészt az ilyképen előálló szexuális viszonylatok rövidlejárátú volta határozta meg a prostitúciót. Morális és hygiénikus szempontból azonban a prostitúció ezen kereteket messze túlhaladja.

Egyébiránt az okok kutatása közben nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a prostitúció az idők folyamán quantitative és cfualitative mérhetetlen változáson ment át. Az újkor urbanizációs fejlődése mennyiségi szempontból erős tápot adott a prostitúció szaporodásának, mert köztudomásúlag a sűrűn lakott városok a prostitúció főfészkei. Minél nagyobb lélekszámmal bír valamely helység és minél több valamely országban a sűrű lélekszámmal

bíró városok száma, annál nagyobb prostitúciós statisztikai index-ét kell ott számot vetnünk. Ekként a prostitúció quantitativ alakulása az urbanizáció haladási fokával egyenes arányban áll. Qualitativ szempontból is lényeges változást látunk a prostitúció történetében. Míg a középkor prostituáltja a társadalom tisztességes rétegétől meglehetősen izolálható volt, s a rendszabályozás, sőt a rendőri reglementálás számára alkalmasabb anyagot nyújtott, sőt még bordélyházi rabszolgaságra is vállalkozott, addig a mai kor prostituáltja qualitative egészen másképpen bírálható el. Az imént említett urbanizáció, a nagyvárosok lélekszámának többszázszoros és milliós kifejlődése, a városi lazább erkölcs, az éjszakai élet, a szédületes forgalom és az erkölcsi züllés számtalan bűvőhelye módot nyújtanak arra, hogy a prostitúció sűrűn felburjánzó képviselői észrevétlenül lappanghassanak és a morál, valamint a higiéné ellen elkövetett merényleteiket álcázott formában folytathassák. A mai kor prostituáltjai nagyvárosaink miliójében könnyebben elűnnek a hatóság szemei elől és még ott is, ahol a rendőrség reglementációja ma is fennáll, csak igen kis részben tarthatók nyilván. Budapesten pl. kerekaszámban 1.000 prostituált áll rendőri bejegyzés alatt, amivel szemben erkölcsrendészeti hatóságunk véleménye szerint a titkos prostituáltak száma meghaladja a 10.000-ret. Ezen felül kell még számot vetnünk az újkori prostitúciónak egy igen fontos és úgyszólván megfoghatatlan elemével, az ú. n. alkalmi prostituálttal, amely nem rendszeresen úzi szégyenletes kenyérkeresetét, hanem tisztességes foglalkozással bír és csak átmenetileg, néha többször visszaesve, a kényszerű, vagy ellenállhatatlan alkalmak idején prostituál. A prostitúciónak ilyen quantitativ elszaporodása és qualitativ átváltozása egymagában is megmagyarázza, hogy a rendészeti reglementáció miért nem tud erkölcsvedelmi és közegészségügyi téren kielégítő eredményt felmutatni!

Ha áttekintjük a prostituálódás okainak megállapítására irányuló régebbi kutatásokat, akkor igen ellentétes eredmények re tállunk. Már Lombroso behatóan foglalkozott a kérdésről és igyekezett a prostituáltak egyöntetű típusát megállapítani, vizsgálatait pszichiátriai, sőt anthropológiai adatokkal alátámasztani. Lombroso és mások szerint a prostituáltaknál degenerációs jelek

találhatók, melyek őket (a bűnözőkéhez, hasonlóan) a tisztességes egyének alkatától megkülönböztetik. Parent-Duchatelet, a múlt század legismertebb prostitúció-kutatója is beszél prostituált típusról, bár nem megy olyan messzire e tekintetben, mint Lombroso. Ezek az elméletek, amelyekből önként következnek, hogy a prostitúcióra való hajlammal és alkattal az emberek veleszületnek, immár túlhaladottak. Nincsenek anthropológiai eltérések a prostituáltak átlagánál és az sem bizonyítható, hogy náluk lelki defektusok főszerepet játszanának. A „született prostituált” elmélete a múlté és ma nincsen a prostitúció kérdésiének egyetlen komoly kutatója, aki a külső körülmények behatásának legalább olyan súlyt ne tulajdonítana, mint a veleszületett sajátságoknak. Minden ellenkező véleménnyel szemben azt kell állítanunk, hogy itt nem „szellemi idiótizmus”-ról hanem „erkölcsi idiótizmus”-ról van szó. Flexner, a háború előtti évek híres kutatója azt mondja, hogy „erkölcsi degeneráltság, kapzsiság, munkaiszony, hiúság, hazudozási és lopási hajlam, stb., ami a prostituáltaknál olyan gyakori” éppenúgy lehet szerzett, mint veleszületett tulajdonság. Bloch pláne azon a véleményen van, hogy „a prostituált egyénisége nem oka, hanem következménye a foglalkozásának”⁷⁷.

Persze a kérdés legkényelmesebb elintézése volna, ha azt mondanók, hogy a prostituált veleszületett a bűnével, amin sehogyan sem lehet változtatni. Vagy pedig elfogadnék az emberek átlagának azt a téves véleményét, hogy a prostituálódás a bűnös egyén, a rossz nő bukása, miért is erkölcsi és egészségi romlása nem egyéb, mint megérdemelt büntetése. Mai felfogásunk szerint azonban a prostitúció oka nem veleszületett hajlam és nem öröklött bűn, hanem a társadalmi adottságok és körülmények olyan tragikus láncolata, amely csak kismértékben függ az áldozatul esett prostituált lényétől.

Bizonyos, hogy itt az okok egész szövevényes komplexumát látjuk fennforogni, amelyeknek kulminációs hatása eredményezi a prostituálódást. *Ezek a főbb tényezők? a) a szülő, illetve gyám hanyagsága^ vagy önzése, b) a női hiúság, c) a könnyű és vidám élet utáni vágy, d) az alkohol, kokain és más bódítószerek, e) munkakerülés, f) az erkölcsi érzék hiánya, g) csökkent értelmiség. h)*

beszámíthatatlan jellem, i) az emberi és különösen a női méltóság iránti fogékonyság hiánya, j) fokozott érzékiség, k) rossz környezet, l) pornographia, m) a kerítés, n) a férfiak élvezetszomja és prostitúciós kereslete és végül o) a szociális lesüllyedés, a nyomor és elhagyatottság.

Mindenki előtt világos, aki a kérdéssel behatóbban foglalkozott, hogy a legutóbb említett ok dominálja a többit. De téves nyomon járna, aki magával a szegénységgel, vagy akár nyomorúsággal akarná magyarázni a prostituálódás fellépését. Sajnos, ma a világháborút követő szerencsétlen évtizedekben a szegénysége sőt nyomor széles néprétegek osztályrésze, mégis ezek a nélkülözhető tömegek nagyrésztben megőrizték intaktságukat. A szegénységen és nyomorúságon kívül azzal egyidejűleg az „elhagyatottság”-nak is jelen kell lennie, hogy a prostituálódás létrejöhön! Tiszta légkörben felnőtt leánygyermek még a legnagyobb nyomorúságban is csak ritkán válik a prostitúció martalékává, de az elhagyatott nő a legkisebb csábításra is elbukik. Az elhagyatottság tipikus példája a kitett gyermek, a lelenc, az apátlan, anyátlan árva és a törvénytelen gyermek, akiknek jelentékeny százaléka szaporítja a prostitúció szomorú táborát. De elhagyatott a félárva és a szülői háztól valami okból távol kerülő serdülő leány is. Ebbe a kategóriába kell sorolnunk épen a nagyváros forgatagába kerülő cselédleányok és munkásleányok tízezreit, akik távol a szülői háztól, igazán elhagyatottá válnak és budapesti statisztikák szerint a prostitúció 30—50%-át alkotják. Végül elhagyatottnak kell minősítenünk minden kiskorút és serdülőt, még akkor is, ha a szülői házban nőnek fel, ha hiányzik nevelésükből a szülői gondosság, a valláserkölcsei nevelés, a jó példa, ellenben nem törődés, a szülők erkölcstelen előkészüllött miliő az osztályrészük.

Mindezek alapján meg kell állapítanunk, *hogy a prostitúció okai főként a társadalomban, a környezetben, a családban stb. keresendők, úgyhogy végeredményben a prostitúció fennállásáért, s üz általa okozott erkölcsi, egészségügyi és anyagi károkért nem anynyira a prostituált, mint inkább maga a társadalom felelős. Amiből viszont önként következik, hogy a prostitúció prevenciójának kiépítése és a prostitúció által okozott erkölcsi és egészségügyi ká-*

rok leküzdése az állam és a társadalom fontos szociális és morális feladata!

Hiába üldözték, korbácsolták, börtönözték és pellengérezték a középkorban a prostituáltakat, a legkegyetlenebb eszközökkel sem tudták kipusztítani, mert nem az okokat szüntették meg, hanem az okozatokat vonták felelősségre. Ma is a rendészeti reglementálás helyett minden országban az okszerű prevenció kiépítése volna célravezető. Természetes, hogy *az erkölcsrendészet ellenőrző és büntető ténykedéseie mindaddig szükség lesz, míg csak egyetlen prostituált és erkölcsi kihágás lesz a világon. A hangsúlynak azonban nem a büntetésen, hanem a megelőzésen és a megjavításon kell lennie.* Megfelelő erkölcsvédelmi és egészségvédelmi szervek több eredményt elérnének el a prostitúció kárainak leküzdésében, mint a reglementáció szisztémája.

A prostitúció közegészségügyi problémáinak megítélésénél Magyarországon higgadt megfontolást látunk, amely a kérdés rendezésénél nem hajlandó ugyan elhamarkodott újításokba bocsátkozni, de megértéssel foglalkozik a szükséges reform gondolatával. *Az Országos K. E. Antivenériás Bizottság* most dolgozik a „lex veneris” tervezetén, amely hivatva lesz a nemibetegségek elleni küzdelem törvényes útjait előkészíteni és egyben a reglementáció helyett a minden nemibeteg férfira és nőre vonatkozó kezeltetés! kötelezettség kiterjesztése alapján a reglementációt megszüntetni, helyesebben a parciális rendészeti reglementáció helyébe az általános egészségügyi reglementációt léptetni.

A prostitúció prevenciójának felkarolása terén még teljesebb megértésről és támogatásról számolhatok be, *A Magyar Egyesület a Leánykereskedés Ellen,* mint nemzetközi egyezmények alapján működő félhivatalos szerv, amely feladatai közé sorozta a prostitúció megelőzésének legkülönbözőbb módszereit, a magyar királyi kormány és a társadalom részéről a legmesszebbmenő erkölcsi és a lehetőségekhez mért anyagi támogatásban részesül, amiért ez alkalommal is leghálásabb köszönetünket kell kifejeznünk. Egyesületünk nemcsak a megelőzés közvetlen eszközeit, a veszélyeztetettek felkarolását, a pályaudvari missiók mentő munkáját, a rászorulóknak számára otthonok fenntartását, toloncházi, erkölcsren-

dészeti, kórházi és életvédelmi missiók szolgálatot látja el, hanem a megelőzés távolabbi és szélesebbkörű eszközeit, így a családvédelem és általános erkölcsvédelem stb. módszereit is igénybeveszi és csatasorba állítja.

A prostitúció okainak kikutatása, az okok kiküszöbölése és a prostitúció erkölcsi és egészségügyi kárainak leküzdése beláthatatlamil nehéz feladat, amely irányba eddig az egész világon csak az első lépéseket tették meg. Ha jelen kongresszusnak sikerült erre a súlyos problémára a társadalom figyelmét nyomatékosan ráirányítani, akkor máris újabb lépéssel haladtunk nehéz utunkon előre!